

Державний торговельно-економічний університет

Кафедра туризму та рекреації

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Розроблення культурно-пізнавального туру територією Хмельницької області та його просування на міжнародному ринку

Студент 4 курсу, 19 групи,
освітній ступінь «бакалавр»,
спеціальність 242 «Туризм»,
освітня програма «Міжнародний
туризм»

підпис студента

Науковий керівник
к.е.н., доцент

підпис керівника

Гарант освітньої програми
к.н. держ. упр., доцент

підпис керівника

Бондаренко
Юлія
Олександрівна

Білик
Владислав
Васильович

Кравцов Сергій
Станіславович

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет
Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу
Кафедра туризму та рекреації
Освітній ступінь «бакалавр»
Спеціальність 242 «Туризм»
Освітня програма «Міжнародний туризм»

Затверджую

Зав. кафедри

Тетяна Ткаченко

«___» _____ 2022 р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Бондаренко Юлії Олександрівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Розроблення культурно-пізнавального туру територією Хмельницької області та його просування на міжнародному ринку»

Затверджена наказом ректора від «01» листопада 2022 р. № 2900

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 02 червня 2023 року

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета роботи: дослідження теоретичних засад і розроблення практичних рекомендації щодо розроблення продукту культурно-пізнавального туризму територією Хмельницької області та організація його просування на міжнародному ринку.

Об'єкт дослідження: процес розроблення продукту культурно-пізнавального туризму України та його просування на міжнародному ринку.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні аспекти розроблення та просування продукту пізнавального туризму територією України.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ

ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Теоретичний базис культурно-пізнавального туризму

1.2. Діагностика ринку культурно-пізнавального туризму

1.3. Ресурсний потенціал Хмельницької області для розвитку культурно-пізнавального туризму

РОЗДІЛ 2 ПРОЕКТ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Розроблення маршруту та програми туру

2.2. Заходи та інструменти просування культурно-пізнавального туру на міжнародний ринок

2.3. Економічне обґрунтування туру

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРСИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання випускної кваліфікаційної роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір і затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	01.09.2022 – 01.11.2022	01.11.2022
2.	Оформлення і затвердження завдання на роботу	02.11.2022 – 02.12.2022	02.12.2022
3.	Написання та попередній захист 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	03.12.2022-10.02.2023	10.02.2023
4.	Написання та попередній захист 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	11.02.2023 – 21.04.2023	21.04.2023
5.	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи	22.04.2023 – 08.05.2023	08.05.2023
6.	Представлення роботи на кафедрі та попередній захист у комісіях	09.05.2023-22.05.2023	22.05.2023
7.	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту	23.05.2023 – 01.06.2023	01.06.2023
8.	Представлення готової зшитої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 02.06.2023	02.06.2023
9.	Захист випускної кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії	Згідно з розкладом	

6. Дата видачі завдання: 2 грудня 2022 р..

7. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Владислав Білик

8. Гарант освітньої програми _____ Сергій Кравцов

9. Завдання прийняв до виконання студент _____ Юлія Бондаренко

10. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Робота пройшла попередній захист _____

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента _____

_____ може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії

Гарант освітньої програми _____

Сергій Кравцов

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____

Тетяна Ткаченко

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ	9
1.1.Теоретичний базис культурно-пізнавального туризму.....	9
1.2.Діагностика ринку культурно-пізнавального туризму.....	12
1.3.Ресурсний потенціал Хмельницької області для розвитку культурно- пізнавального туризму.....	19
РОЗДІЛ 2 ПРОЕКТ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	23
2.1.Розроблення маршруту та програми туру.....	23
2.2.Заходи та інструменти просування культурно-пізнавального туру на міжнародний ринок.....	29
2.3.Економічне обґрунтування туру.....	34
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	43

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасне суспільство постійно в русі, адже активність сучасного життя позбавляє можливості часто відвідувати культурно-історичні пам'ятки, природні об'єкти, що мають історичну цінність. Важливість культурно-розважального туризму полягає в тому, що він не тільки дає можливість відпочити від повсякденних проблем, звільнитись від буденності, а й культурно збагатитись, духовно розвиватись, пізнати минуле нашої країни. Слід відзначити, що в Україні дуже багато об'єктів культурно-пізнавального туризму, однак наше дослідження спрямоване на територію Хмельницької області. Це край, що має чимало історико-культурних об'єктів, які зацікавлять не тільки внутрішніх туристів, а й іноземців. Хмельниччина відома славнозвісним містом Кам'янець-Подільський, національними природними парками, замками, музеями, фортецями. Отож, Хмельниччина має потенціал для культурно-пізнавального туризму.

Практична значущість теми полягає в тому, що туристичні агентства можуть використати розроблену програмний продукт у своїй роботі.

Культурно-пізнавальний туризм досліджували у своїх наукових розвідках такі науковці: Л. Д. Божко, В. Г. Грановська, О. Д. Гнаткович, І. В. Давиденко, С. І. Дичковський, Р. Є. Качаровський, О. Любщева, В. Папп, А. Парфіненко, М. Покоłodна, О. П. Савіцька, С. Уліганець, В. Федорченко, В. Худаверлієва, М. Шевелюк, О. Шестель та ін.

Мета дослідження: дослідження теоретичних засад і розроблення практичних рекомендації щодо розроблення продукту культурно-пізнавального туризму територією Хмельницької області та організація його просування на міжнародному ринку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичний базис культурно-пізнавального туризму.
2. Здійснити діагностику ринку культурно-пізнавального туризму.
3. Розробити маршрут та програму культурно-пізнавального туру територією Хмельницької області.

4. Визначити заходи та інструменти просування культурно-пізнавального туру на міжнародний ринок.

5. Здійснити економічне обґрунтування туру.

Об'єкт дослідження: процес розроблення продукту культурно-пізнавального туризму України та його просування на міжнародному ринку.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні аспекти розроблення та просування продукту пізнавального туризму територією України.

Методи дослідження. У роботі використані наступні методи дослідження: метод системного аналізу; метод класифікації; статистичний метод; аналіз літературних джерел; метод узагальнення.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Теоретичний базис культурно-пізнавального туризму

Роль туристичної індустрії постійно зростає, що пов'язано зі значним рівнем її впливу на економіку окремої країни. Нині туризм виступає одним із сучасних інструментів привернення до території уваги зовнішніх і внутрішніх споживачів туристичних послуг, розвитку суміжних галузей, модернізації об'єктів інфраструктури, збільшення доходів, зниження рівня безробіття серед працездатного населення, зростання конкурентоспроможності країни та підвищення рівня та якості життя населення. В даний час необхідність розвитку туризму в Україні є одним із пріоритетних стратегічних соціально-економічних завдань держави.

Культурно-пізнавальний туризм на сьогоднішній день є одним з найпоширеніших типів туризму. Люди, які цікавляться культурою, пам'ятками, історією тих чи інших регіонів, роблять цей вид туризму дедалі популярнішим. Під час екскурсій людина отримує більш точну і розгорнуту інформацію про те, що її цікавить. У наш час люди все більше і більше подорожують, намагаючись пізнати наш світ, зрозуміти закони його існування і розібратися в тому, як же все починалося, і до чого ми, зрештою, прийшли. У цих питаннях нам і допомагає розібратися культурно-пізнавальний туризм, адже бажання людей збагачуватися духовно дає можливість подальшого розвитку.

У XXI столітті фахівцями туристського бізнесу найперспективнішим напрямом у туризмі визнають саме культурно-пізнавальний туризм як єдиний, що здатен відкрити мандрівникові нове, цікаве і непізнане. Треба підкреслити, що саме культурний туризм розвиває різні форми людського спілкування, встановлюючи і закріплюючи взаєморозуміння між людьми, повагу до різноманіття культур і

звичаїв. Культура є фундаментальною основою процесу розвитку, збереження і зміцнення незалежності та самобутності народів. Культурно-пізнавальний туризм являє собою в даний час абсолютно нову сферу культурного відпочинку і духовної освіти. Розширенню культурного туризму в наш час сприяють розвиток усіх видів транспорту, міжрегіональні та міжнародні культурні контакти, становлення і вдосконалення індустрії туризму в Україні та у світі.

Культура - у широкому розумінні - це все, що створила людина додатково до природи: суспільна думка, господарська діяльність, виробництво, споживання, література і мистецтво, спосіб життя і людська гідність. Культура - у вузькому сенсі - це моральні, духовні, інтелектуальні та мистецькі аспекти життя людини.

Поняття «культурно-пізнавальний туризм» на міжнародному рівні вперше згадується в матеріалах Всесвітньої конференції з культурної політики (1982 р.), але його початком можна вважати середину XVIII ст., коли його поняття означало практику подорожей Європою для вивчення витончених мистецтв [20, с. 50].

ЮНЕСКО розглядає культурний туризм як відмінний від інших вид туризму, що зважає на культури інших народів. У Хартії з культурного туризму Міжнародної Ради з пам'ятників і об'єктів (ICOMOS) культурний туризм визначається як форма туризму, основною метою якого, крім іншого, є «відкриття пам'ятників і об'єктів».

Підходи щодо розуміння «культурно-пізнавальний туризм» відображено в Додатку А (табл. А.1.)

Виділяють наступні підвиди культурно-пізнавального туризму:

- «культурно-подієвий» (різні фестивалі, тематичні свята);
- «культурно-історичний» (інтерес до історичного минулого певної країни, втому числі і власної країни, поїздки та відвідування замків, фортець тощо);
- «культурно-екологічний» (інтерес до співіснування культури та природи, різноманітних пам'яток природно-культурного спрямування);
- «культурно-археологічний» (зацікавлення археологічними об'єктами, місцевостями, де знаходяться такі об'єкти);

- культурно-релігійний (зацікавлення релігіями певних країн, відвідування церков, храмів, місця паломництва та ін.);
- «культурно-антропологічний» (зацікавлення культурного сучасного розвитку певної країни);
- «культурно-етнографічний» (зацікавлення культурним етносом країни, побутом, костюмами, традиціями, мовою, звичаями тощо);
- «культурно-етнічний» (зацікавлення місцями, де проживали предки, етнічні тематичні парки, заповідні етнічні території)

Харківські професорки М. Покоłodна та І. Полчанінова виділяють 7 видів культурно-пізнавального туризму [23], які відображені на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Види культурно-пізнавального туризму.

Джерело: Складено автором за даними [23].

Розважальний туризм наразі є одним з найпопулярніших видів культурно-пізнавального туризму. Варто підкреслити, що основою даного виду туризму є необхідність в комунікативному, духовному, інтелектуальному розвитку особистості. Саме тому наразі зароджуються стільки новітніх напрямків: археологічний, флористичний, мілітарний, релігійний тощо. Продовжують розвиватися освітній, подієвий, екологічний, культурно-пізнавальний.

Зароджуються продукти туризму розважального, однак такі, продукти мають за основу культурне та моральне коріння.

Слід зауважити, що саме завдяки культурно-пізнавальному туризму маємо можливість культурно збагачуватись, розвиватись духовно, пізнаючи традиції інших народів із зовсім різних сторін планети, відкривати для себе історію країни, як в минулому так і сучасну. Саме таке знайомство допомагає особистості накопичити дорогоцінний досвід зустрічей з культурами різних народів, оцінити для себе їх цінності і визначити напрямок розвитку власних ціннісних орієнтацій. Отже, туризм культурно-пізнавальний спрямований на знайомство людини з шедеврами культурного розвитку різних епох задля власного розвитку та вдосконалення. Якщо людина весь час живе в одному середовищі, не цікавиться культурним розвитком, не намагається пізнати щось більше, ніж просто сходити в музей, то такій людині важко знайти себе, адже відвідуючи об'єкти культурно-пізнавального туризму реалізується не тільки наповнення знаннями, а й обмін енергією, яка спрямовує людину для руху вперед. До того ж, знаючи безцінний досвід минулого, людина збагачується тими знаннями і розуміє, як слід або не слід жити сучасному суспільству, що потрібно робити, а що ні. Таким чином, можна переконатися в безкінечності позитивних аспектів культурно-пізнавального туризму.

1.2. Діагностика ринку культурно-пізнавального туризму

Доречно визначити наявний рівень організації туристичної діяльності у Хмельницькій області. Першим показником, який проаналізуємо, буде кількість суб'єктів туристичної діяльності в динаміці. Адже, їх кількість прямо вказує на потенціал туристичної сфери у регіоні. Суб'єкти туристичної діяльності забезпечують розробку туристичних маршрутів із подальшою їх реалізацією. Користуючись офіційною статистикою у табл. 1.1. наведемо показники кількості суб'єктів туристичної діяльності у Хмельницькій області за 2018-2020 рр. та проаналізуємо їх динамічні зміни.

Таблиця 1.1

Показники кількості суб'єктів туристичної діяльності у Хмельницькій області за 2018-2020 рр.

Рік	Кількість турагентів	Кількість туроператорів	Кількість суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність
2018	78	1	10
2019	76	2	10
2020	62	1	10
Абсолютне відхилення			
2020/2018	-16	0	0
2020/2019	-14	-1	0
Відносне відхилення			
2020/2018	-20,5	0	0
2020/2019	-18,4	-50	0

Джерело: складено автором за матеріалами [18].

Як свідчать дані таблиці, протягом 2018-2020 рр. спостерігалася тенденція щодо зниження кількості турагентів. Так, у 2018 році кількість турагентів становила 78, в 2019 - 76 (-18,4%), а в 2020 році 62 (-20,5%). Щодо кількості туроператорів, то спостерігається стабільність в кількості. Що можна сказати і про кількість суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність – протягом трьох років кількість таких суб'єктів була сталою і становила 10 одиниць. Наразі не можна позитивно охарактеризувати таке зменшення кількості суб'єктів туристичної діяльності.

Розглянемо туристичні потоки в регіоні в динаміці (табл. 1.2.).

Загальна кількість туристів Хмельницької області, обслуговуваних за видами туризму в 2018-2020 рр., має негативну динаміку щодо зменшення. У 2018 р. таких осіб налічувалося 25738 одиниць, а в 2019 році тільки на 1875 осіб більше. Щодо 2020 року, то спостерігається зменшення на -56,9%, у порівнянні з 2018 р. та -59,9% у порівнянні з 2019 р.

Таблиця 1.2

Показники кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за видами туризму в Хмельницькій області за 2010–2020 рр.

Роки	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, усього	У тому числі		
		в'їзні (іноземні) туристи	виїзні туристи	внутрішні туристи
2010	59806	196	12816	46794
2011	31212	-	13048	18164
2012	32437	2	15410	17025
2013	24402	24	14966	9412
2014	19027	-	12373	6654
2015	25416	-	15227	10189
2016	19885	-	14158	5727
2017	26829	30	14448	12351
2018	25738	1	13720	12017
2019	27613	4	19820	7789
2020	11073	-	10271	802
Абсолютне відхилення				
2020/2018	-14 665	-1	-3449	-11215
2020/2019	-16540	-4	-9549	-6987
Відносне відхилення				
2020/2018	-56,9	0	-25,1	-93,2
2020/2019	-59,9	0	-48,2	-89,7

Джерело: складено автором за матеріалами [6].

Дані свідчать про відсутність розвитку туристичної сфери. Якщо аналізувати ці показники за структурою, то можна помітити, що протягом 2017-2019 рр. іноземних туристів серед кількості обслуговуваних було тільки декілька осіб. Це є негативним, оскільки наявність потужної туристично-рекреаційної бази іноземні туристи офіційно не подорожують регіонами Хмельницької області. Водночас це лише наведені офіційні дані, зараз існує тенденція щодо самостійного подорожування без користування послуг туристичних підприємств.

В основному серед обслуговуваних туристів в Хмельницькій області переважають виїзні туристи, тобто ті, які виїжджають з Хмельницької області. В 2020 р. таких було офіційно 10271 туриста, що на -25,1 та -48,2% менше за попередні роки відповідно. Негативним є зменшення внутрішніх туристів, у 2020 р. таких нараховувалося 802 осіб, що на 11 215 осіб менше від 2018 р. та на 6987 за 2019 р. Це свідчить про невисоку туристичну привабливість Хмельницької області для жителів інших регіонів України, або ж на це вплинули зовнішні чинники, зокрема, пандемія коронавірусу.

У таблиці 1.3. наведено показники функціонування колективних засобів розміщування в Хмельницькій області за 2018-2020 рр.

Таблиця 1.3

**Показники функціонування колективних засобів розміщування у
Хмельницькій області за 2018–2020 рр.**

Рік	Кількість колективних засобів розміщування, од	Кількість місць у колективних засобах розміщування, од	Кількість осіб, що перебували у колективних засобах розміщування
2018	33	2823	119847
2019	31	2606	120971
2020	28	2078	49591
Абсолютне відхилення			
2020/2018	-5	-745	-73256
2020/2019	-3	-528	-71380
Відносне відхилення			
2020/2018	-15,2	-26,4	-58,6
2020/2019	-9,6	-20,3	-59,0

Джерело: сформовано автором на основі [6].

Аналіз даних таблиці 1.4. дає змогу стверджувати, що найбільшу кількість колективних засобів розміщення в регіоні на протязі досліджуваного періоду зафіксовано у 2018 р. – 33 од. У 2019 р. їх кількість скоротилася до 31 од., що на -6,06 % менше ніж у 2018 р. та -15,2 % менше у 2020р. у порівнянні з 2018 р.

Зменшення кількості колективних засобів розміщення відповідно призвело до зниження кількості місць та, відповідно, кількості обслуговуваних туристів.

На рис. 1.2 наведемо динаміку кількості реалізованих туристичних пакетів суб'єктами туристичної діяльності в Хмельницькій області за 2018-2020 рр.

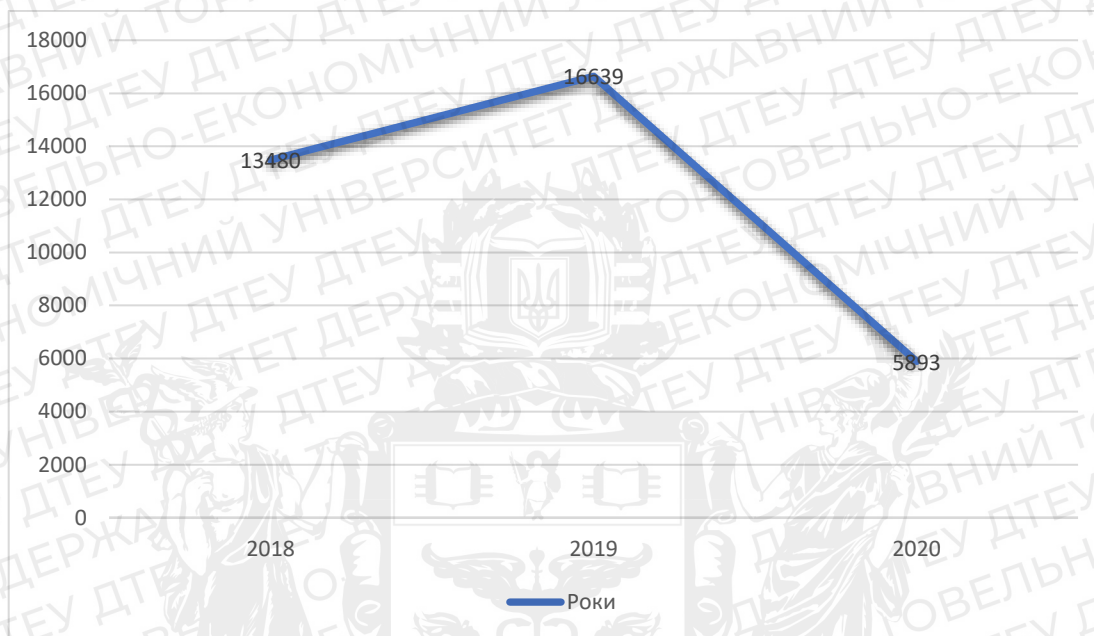

Рис. 1.2. Динаміка кількості реалізованих туристичних пакетів суб'єктами туристичної діяльності в Хмельницькій області за 2018-2020 рр.

Джерело: Складено автором за даними [10].

З рис. 1.2. видно, що найбільша кількість реалізованих туристичних пакетів суб'єктами туристичної діяльності в Хмельницькій області була в 2019 році (16639 туристичних пакетів), це на 3159 туристичних пакетів більше, ніж в 2018 році. Щодо 2020 року, то він має найгірший показник за 3 роки – 5896 туристичні пакети було реалізовано, однак така кількість пов'язано зі спалахом Covid-19, адже були введені карантинні обмеження, туристи не подорожували, і, відповідно, не зверталися до суб'єктів туристичної діяльності за туристичними пакетами.

Доцільно також відобразити і вартість реалізованих суб'єктами туристичної діяльності Хмельницької області туристичних пакетів за 2018-2020 рр. (рис. 1.3.).

Прослідковується зниження вартості реалізованих туристичних пакетів суб'єктами туристичної діяльності з 2019 року. Так, на це вплинули карантинні обмеження та заборона відвідувати багато туристичних місць, що, звісно, вплинуло

як і на кількість реалізованих туристичних пакетів, так і на вартість реалізованих туристичних пакетів.

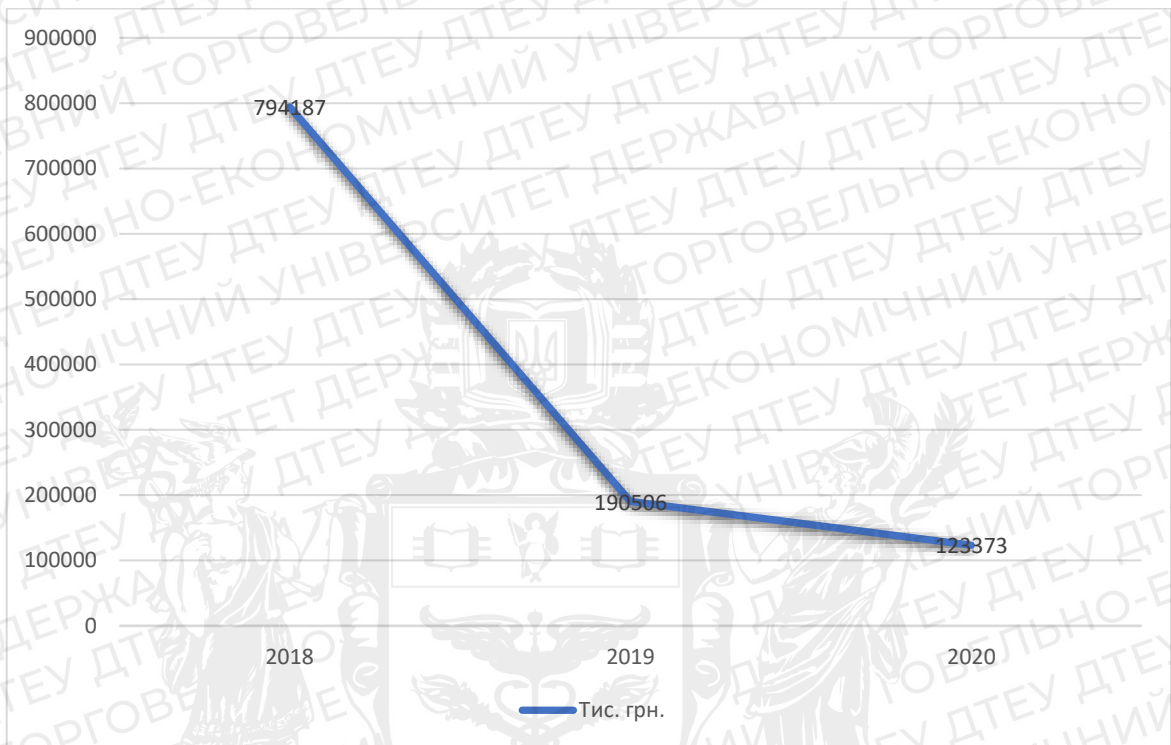

Рис. 1.3. Динаміка вартості реалізованих туристичних пакетів суб'єктами туристичної діяльності в Хмельницькій області за 2018-2020 рр.

Джерело: Складено автором за даними [10].

Доцільно відобразити головних суб'єктів туристичної діяльності в Хмельницькій області (табл. 1.4.).

Щодо операторів, то варто відзначити, що в Хмельницькій області присутній тільки один – «Гюрсес інтур», це можна пояснити тим, що туроператори функціонують у великих містах, таких як Одеса, Дніпро, Київ, Харків, Однак, хоч туроператор в області тільки один, але в достатній кількості є туристичних бюро (Партнер тур груп, Сієста, Мандрі-подорожі, TEZ TOUR).

Також в Хмельницькій області присутні і туристичні агентства (Еко-тур, Мокка, Сонце-море, Тревел бук, Перлини світу, Анех тур).

Варто зауважити, що дані суб'єкти туристичного господарювання пропонують тури як по Україні, так і закордон.

Таблиця 1.4

Суб'єкти туристичного господарювання в Хмельницькій області

Назва	Вид суб'єктів туристичної діяльності	Адреса	Контакти
Гюрсес інтур	Туроператор	вулиця І. Франка, 18 Хмельницький	0382 764 841 067 382 1176
Партнер тур груп	Туристичне бюро	вулиця Героїв Майдану, 10,	0382 777 143 097-226-31-66
Сієста	Туристичне бюро	вулиця Свободи, 18/2	067 731 0828
Еко-tour	Туристичне агентство	проспект Миру, 69	0676998791 0981050557 0985594300
Мандри-подорожі	Туристичне бюро	Проскурівська вул., 45	067 383 2611
Мокка	Туристичне агентство	вулиця Соборна, 11,	097 194 9984
Сонцеморе	Туристичне агентство	вулиця Володимирська, 77	067 607 5803
Travel Book	Туристична агенція	вулиця Героїв Майдану, 10	067 380 4083
TEZ TOUR	Туристичне бюро	вул. Кам'янецька, 21	098 444 0244
Moorea	Туристичне агентство	вулиця Вайсера, 7	097 395 8150
ANEX TOUR	Туристичне агентство	провулок Степана Бандери, 2/1а	067 766 8584
Перлини світу	Туристичне агентство	вулиця Проскурівська, 44,	067 337 6210

Джерело: розроблено автором за матеріалами [1; 2; 6; 34].

Пропозиції культурно-пізнавального туризму українських туроператорів відображені в Додатку Б (табл. Б.1.).

Отже, можна спостерігати різноманіття напрямків культурно-пізнавального туризму, однак ціні дещо є непідйомними для більшості українців на даний момент. Тому доцільно впроваджувати нові тури Україною і залучати іноземних туристів до подорожей Україною.

1.3. Ресурсний потенціал Хмельницької області для розвитку культурно-пізнавального туризму

Хмельницька область знаходиться на плато Подільської височини, яка тягнеться із заходу на схід вздовж одних із найбільших рік України – Дністра та Південного Бугу, область розташована на Поділлі та Південно-Східній Волині. Клімат помірно-континентальний, таким його роблять понад 3 тисячі річок загальною довжиною 2367 км, а ще 55 водосховищ і 2 тисячі ставків. Хмельниччина займає третє місце в Україні – після Криму і Карпат – за розмаїттям флори, нараховуючи понад 1700 видів рослин, з яких 116 занесені до Червоної книги України. І наразі понад 15% площі області – а це один із найкращих в Україні показників – належать до природно-заповідного фонду [35].

В області є 2 Національних природних парки «Подільські Товтри» (найбільший парк у Європі) (рис. 1.4.) та «Мале Полісся» (рис.1.5.).

Рис. 1.4. Подільські Товтри. Джерело: [24]

Рис. 1.5. Національний природний парк «Мале Полісся». Джерело: [19]

В Хмельницькій області знаходиться частина Дністровського каньйону – об'єкт туристичний, котрий приваблює туристів як з України, так із-за кордону, адже краса природи та історичність не можуть залишати дане місце без уваги. Знаходиться даний каньйон на території Хмельницької, Тернопільської, Івано-Франківської, Чернівецької області. Доречно відзначити, що це не звичайний каньйон, а одне з семи чудес нашої держави. До того, на території зібрано неймовірну кількість природно-заповідного фонду України [11].

Дністровський каньйон – це пам'ятка природи, що вражає своїми скелями, численними водоспадами, листяними та сосновими лісами, цілющими джерелами, а також різноманіттям флори та фауни.

Із ландшафтними і гідрологічними заказниками поєднується 2442 пам'ятки історії, 105 археології і 205 архітектури, 1104 рекомендованих до прийняття під охорону ЗУ «Про охорону культурної спадщини», 463 пам'ятки мистецтва.

Багата Хмельницька область на традиції. На теренах області панує різноманіття звичаїв, обрядів і промислів характерних для Поділля і Південно – східної Волині.

Починаючи із 16 ст. Подільський край був «Меккою» гончарного мистецтва, а із 18 ст. ще й обробки каменю. На початок 19 ст. на теренах області сформувалися три великих гончарних центра: Адамівка – Зіньків, Смотрич та Заміхів та існувало безліч малих локацій виготовлення кераміки [35].

До об'єктів культурної спадщини Хмельницької області, що занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України належать «Городище літописного міста Тихомеля»; земляне укріплення «Траянів вал»; «Скельний печерний монастир»; могила керівника селянського руху на Поділлі Устима Кармалюка; Єврейський некрополь, де поховано засновника хасидизму Ісроеля Баал-Шем-Това; місце розгрому польської шляхти військами Богдана Хмельницького; геодезичні пункти [22]. Весь перелік об'єктів культурної спадщини Хмельницької області, що занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України відображено в Додатку В.

В Хмельницькій області знаходиться відоме місто Кам'янець-Подільський – місто-музей просто неба. Це місто належить до найдавніших міст України з майже тисячолітньою історією. В місті знаходиться понад 200 історико-архітектурних пам'яток. Стара фортеця – основна окраса Кам'янця-Подільського.

Сучасний Кам'янець-Подільський – унікальний комплекс історичних будівель, третій в Україні після Києва та Львова. У місті багато церков, монастирів костелів, старовинних житлових будинків і оборонних споруд. Перш за все, це фортеця 13-18 століття, яка є вітриною міста. Заслужують на увагу також собор Петра і Павла (XV-XIX ст.). Замковий міст та інші пам'ятки історії та архітектури. Враховуючи велике історико-архітектурне значення пам'яток Старого міста, у 1977 році було створено Державний історико-архітектурний заповідник, якому у 1998 році Указом Президента України надано статус Національного заповідника.

Місто має дуже цікаве місцезрештування, адже в межах Національного Природного Парку «Подільські Товтри». Даний парк було створено ще в 1996 році задля того, щоб зберегти та відтворити природні ландшафти.

В Кам'янці-Подільському значна кількість різноманітних культурно-пізнавальних об'єктів, до того ж, місце знаходиться між Чернівецькою та Вінницькою областю, тому з нього можна відправитись для подальших екскурсій, відвідувань у інші міста.

Звісно, в першу чергу окрасою міста є замок, який вже багато років виконує функцію історичного об'єкту, хоча в минулому це був дуже сильний оборонний мур, який майже ніхто не завоював.

Кам'янець-Подільський також відомий як важливий український фестивальний центр - тут проводять різноманітні культурні заходи, етнографічні, історичні та інші фестивалі. Все це забезпечує дестинації значну туристичну привабливість. У місті проходить багато заходів, які так чи інакше пов'язані з культурно-освітнім туризмом, серед яких щорічний травневий фестиваль кави, Битва Націй, Терра-Героїка, масштабні реконструкції, художні виставки, виставки ремесел, тощо [31, с. 78].

Таблиця 1.5

Ресурси для розвитку культурно-пізнавального туризму Хмельницької області області

Дестинація	Об'єкт показу	Рік спорудження	Сучасний стан
Старокостянтинів	Старокостянтинівський замок, Домова Троїцька церква; Оборонна башта-донжон, Палац князів Острозьких, В'їзна брама, Оборонні мури, Дзвіниця Троїцької церкви	1561 р. – 1571 р.	Відреставрований лише замок
Хмельницький	Хмельницький обласний краєзнавчий музей	1909 р.	Відреставрований
Меджибіж	Меджибізький замок	XVI ст.	Відреставрований
Подільські Товтри	Скельний монастир	XI ст.	Відреставрований
Кам'янець-Подільський	Кам'янець-Подільська фортеця	XI — XVI	Відреставрований
Сатанів	Сатанівський замок Санатівська Синагога	У другій половині XV — на початку XVI 1532 р.	Руїни Відреставрована
Сутківці	Покровська церква-фортеця	1476 р. – 2 пол. XVIII ст., кін. XX ст. – поч. XXI ст.	Відреставрована
Новоселиця	Гіжицький палац	1820 р.	Відреставровано

Джерело: складено автором за матеріалами [11; 12; 16; 17; 19; 24; 25].

З таблиці 1.5. можна простежити, що ресурси для розвитку культурно-пізнавального туризму Хмельницької області є доволі різноманітними. Однак, варто зауважити, що деякі об'єкти є руїнами, і міська влада не здійснює їх реставрацію. Це є недопустимим, адже не можна втрачати історичні пам'ятки.

РОЗДІЛ 2

ПРОЕКТ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Розроблення маршруту та програми туру

Хмельницька область має давню історію, адже історично була розташована між Україною та іншими країнами, ставала рубежем при захопленні українських земель загарбниками. Саме тому на території Хмельниччини багато фортифікаційних споруд з минулого – замків, палаців, фортець. На всю Україну відома Кам'янець-Подільська фортеця, яка настільки надійно та вдало побудована, що за весь час існування, її захопили тільки два рази. Але, окрім названої фортеці, в Хмельницькій області є багато інших архітектурно-історичних об'єктів, що є важливими для культурно-пізнавального туризму. Окрім цього, не менш цікавими та привабливими є природні об'єкти – Національні природні парки «Мале Полісся» та «Дністровський каньйон». Отже, можна переконатися у тому, що на території Хмельницької області можна сформувати культурно-пізнавальний тур.

Назва проєктованого туру: «Краса Хмельниччини».

Метою туру є презентація культурного, історичного, археологічного різноманіття об'єктів Хмельницької області, розвиток внутрішнього туризму.

Основні завдання туру:

1. Відвідування замків, музеїв, церков, природніх об'єктів.
2. Ознайомлення з культурою та історією Хмельницької області.

Особливістю проєктованого культурно-пізнавального туру є цікава та неординарна програма з культурно-пізнавальною програмою.

Загальна характеристика туру «Краса Хмельниччини»:

1. Маршрут туру: м. Київ – Старокостянтинів – Хмельницький - Кам'янець-Подільський – Київ.
2. Тип маршруту: туристичний маршрут вихідного дня, тематична екскурсія культурно-пізнавальної спрямованості.

3. Тривалість: чотири дні.
4. Вид пересування: автобусно-пішохідний.
5. Вид транспорту на маршруті: власний транспорт (автобус).
6. Вікова категорія: від 18 років.
7. Кількість туристів: 6.
8. Терміни проведення: цілий рік.
9. Вартість програми: 5255 грн. на одну особу.

Характеристика маршруту культурно-пізнавального туру «Краса Хмельниччини»:

1. Пункти маршруту: Київ – Старокостянтинів – Хмельницький – Меджибіж – Стара Ушиця – Подільські Товтри – Кам’янець-Подільський – Дністровський каньйон – Сатанів – Сутківці – Новоселиця – Мале полісся – Київ.

В Додатку А відображена Графічна схема туру «Краса Хмельниччини»

2. Основні та додаткові об’єкти показу:

1) Старокостянтинівський замок. У замку в житловій частині спостерігається поєднання житлових і побутових функцій. З боку міста до фортеці вів підйомний міст через рів. В окремій кімнаті знаходився пороховий склад, а на першому поверсі розташовувалися житлові приміщення. У замковому комплексі зводилися кам’яні споруди зі стрілчастими прорізами та стрілами, що свідчило про потужний характер замкових укріплень. Об’єкти у комплексі: Домова Троїцька церква; Оборонна башта-донжон; Палац князів Острозьких; В’їзна брама; Оборонні мури; Дзвіниця Троїцької церкви [12].

2) Хмельницький обласний літературний музей. Хмельницький обласний краєзнавчий музей - обласний краєзнавчий музей у місті Хмельницькому; велике зібрання матеріалів та предметів з історії та культури Подільського краю, про його відомих земляків; значний науковий та культурно-просвітницький осередок міста та області. В історіографії поява першого музею у Проскурові датувалась 1909 роком, проте архівні джерела підтверджують лише наміри про створення у Проскурові «Музею бджільництва із зразковою пасікою». Розвиток музейної справи на Поділлі припав на кінець 20-х років. Колекція музею включає пам’ятки

етнографії, археології, старожитності, сакральні пам'ятки, природа. Також музей займається видавничою діяльністю, організовує виставки, експозиції, ігри, квести, проводить лекції, майстер-класи [36].

3) Костел Святої Анни. Цей костел належить ченцям-єзуїтам. На жаль, сьогодні більшість українців перебувають під впливом стереотипів, вважаючи єзуїтів просто черговою церковною сектою. Насправді орден єзуїтів сягає своїм корінням у давнину і відомий своїм ревним служінням Католицькій Церкві. До речі, на території костелу є також старовинний католицький цвинтар [16].

4) Меджибіцька фортеця – — пам'ятка фортифікаційної архітектури, зведена на пагорбі в 16 ст. побудована в стилі ренесансу, вона вважається другою за популярністю фортецею, розташованою в Хмельницькій області (після Кам'янця Подільського). Замок побудований на мисі, утвореному річками Південний Буг та Бужок, завдяки чому фортеця має форму витягнутого трикутника з кутовими вежами і масивними стінами, причому кутові вежі значною мірою виступають за стіни. У стінах фортеці є прямокутні стрілчасті щілини, закриті кам'яними плитами. Нині на території фортеці-музею діють чотири музейні експозиції: етнографічна, історична, художня та присвячена пам'яті жертв Голодомору на Хмельниччині 1932-1933 рр. Об'єкти у комплексі: Замковий костел (церква) св.Миколая (Замкова церква); Мури та башти; Лицарська башта; Офіцерська башта (Донжон); Палац Сенявських; Північна башта; Пристінні корпуси (Адміністративний корпус); Криниця; Стайні (Каретний корпус) [17].

5) Подільські Товтри. Скельний монастир.

6) Камянець-Подільська фортеця. Старий замок, Ратуша, Галерея мистецтв, Музей старожитностей, виставкова зала, Смотрицький каньйон.

7) Дністровський каньйон.

8) Сатанівський замок. Замок у Сатанові – вітрина Поділля та одна з найдавніших оборонних споруд цього краю. Фортеця не зберегла свого первісного вигляду до нашого часу, але залишки стін і веж свідчать про самобутність архітектури та майстерність її творців [28]. Сатанинський кам'яний замок був побудований для захисту населення від частих татарських набігів. Замок був

побудований приблизно в 5 столітті. Раніше на його території також були оборонні укріплення. У VII столітті Сатанув став власністю Сенявських. Вони його перебудували та зміцнили, надавши п'ятикутної форми [29].

Сатанівська синагога, єврейський храм, була побудована в Сатанові в 1532 році (деякі джерела говорять про 1514 рік). Він чи не найстаріший в Україні та в усій Європі. Синагога була побудована в небезпечний період, коли Поділля постійно зазнавало нападів ворогів. А оскільки Сатанів був прикордонним містом, то служив як військовий пост: усі споруди були оборонними, в тому числі й синагога. Вона захищала весь південно-західний напрямок. Побудований на пагорбі, він мав на даху батарею гармат, звідки обстрілювали підступи до міста. У 1754 році синагогу було перебудовано. Ця дата вказана над входом. З 17 століття і до наших днів арон кодеш був найважливішим святим місцем, де покоїться Тора [28].

9) Покровська церква-фортеця. 1476 р. – 2 пол. XVIII ст., кін. XX ст. – поч. XXI ст. Покровський замок-церква – єдиний в Україні, аналог має лише у Франції. Покровська церква-фортеця в селі Сутківці на Хмельниччині була збудована як оборонний храм у 1476 році. Дата його спорудження була зафіксована на одному з церковних дзвонів, який був втрачений за роки радянської влади. Будівля розташована в самому центрі села, на невеликому пагорбі. За своїм архітектурним рішенням цей цегляний, хрестоподібний, двоверхий храм, товщиною 1,5 м, тетраконхального типу (квадратний центральний зал із чотирма напівциліндричними вежами, зчепленими одна з одною, як пелюстки), напр. церкви в середні віки були поширені в Грузії та Вірменії. Загалом концепція споруди, конструкція її перекриттів і склепінь, а також окремі архітектурні деталі свідчать про особливості готичного стилю цієї виняткової пам'ятки архітектури. Покровська церква-фортеця в Сутківцях є нині діючим храмом, вважається унікальним і єдиним у своєму роді зразком чотириконхальної української оборонної сакральної архітектури, взірцевим зразком православного храмовбудування в Україні, який є найбільш цікавий і відвідуваний багатьма

українцями та іноземними туристами і належить до історичних пам'яток архітектури національного значення [25].

10) Гіжицький палац. Палац був збудований у 1820 році родиною Гіжицьких, які з 1725 року були власниками села Новоселиця. Гіжицькі відомі тим, що одними з перших в Україні побудували особняки в стилі англійської неоготики. Не став винятком і маєток у Новоселиці. Палац був побудований для Людвіка Гіжицького, а навколишній парк створювався під керівництвом його сина Францішека Ксаверія. Під час Першої світової війни палац сильно постраждав, але згодом його відреставрували і вже в радянські часи використовували для різних господарських потреб. На даний момент в будівлі знаходиться аграрний ліцей, потрапити в який можна лише за попереднім замовленням. Парк Новоселицьких досі оточує палац Гіжицьких і вважається пам'яткою садово-паркового мистецтва [26].

11) «Мале Полісся».

3. Протяжність туру (загальна та на окремих ділянках): Загальна довжина: 1267 км.

Довжина ділянок маршруту:

1. Київ – Староконстантинів (278 км 3 год 55 хв).
2. Староконстантинів – Хмельницький (46,8 км 48 хв).
3. Хмельницький – Меджибік (38,9 км 44 хв).
4. Меджибік – Стара Ушиця (142 км 2 год 22 хв).
5. Стара Ушиця – Подільські Товтри (7 км 11хв).
6. Подільські Товтри – Кам'янець-Подільський (46,1 км 51 хв).
7. Кам'янець-Подільський – Дністровський каньйон (65,5 км 1 год 23 хв)
8. Дністровський каньйон – Сатанів (93,5 км 1 год 51 хв).
9. Сатанів – Сутківці (56,8 км 1 год).
10. Сутківці – Новоселиця (93 км 1 год 53 хв).
11. Новоселиця – Мале полісся (94,2 км 1 год 34 хв).
12. Мале Полісся – Київ (305 км 4 год 29 хв).

Технологічна картка маршруту представлена в додатку Б.

Характеристика програми туру:

Перший день:

Відправлення з м. Київ (станція метро Житомирська). Прибуття до м. Старокостянтинів. Сніданок в кафе. Відвідування Старокостянтинівського замку, 2-годинна екскурсія територією. Прогулянка по місту, збір біля автобуса, виїзд до м. Хмельницький. Прибуття до м. Хмельницький. Відвідування Хмельницького краєзнавчого музею. Відвідування Костелу Святої Анни. Обід в кафе. Екскурсія по м. Хмельницький. Збір біля автобуса, переїзд до смт Меджибіж. Прибуття до смт Меджибіж, відвідування Меджибізького замку. Збір біля автобуса, виїзд до смт Стара Ушвиця. Прибуття до смт Стара Ушвиця. Заселення в готель «Сонячна долина», вечеря та відпочинок.

Другий день:

Сніданок в готелі, виселення. Виїзд до Національного природного парку «Подільські Товтри». Відвідування Національного природного парку «Подільські Товтри». Відвідування Скельного монастиря. Переїзд до м. Кам'янець-Подільський. Відвідування Старого замку. Відвідування Ратуші. Обід в кафе. Відвідування Галереї мистецтв. Відвідування Музей старожитностей. Відвідування Виставкової зали. Смотрицький каньйон, прогулянка містом. Заселення в готель «Монте крісто», вечеря та відпочинок.

Третій день:

Сніданок в готелі, виселення, переїзд до Дніпровського каньйону. Відвідування Дніпровського каньйону. Переїзд до смт Сатанів. Прибуття та смт Сатанів, відвідування Сатанівського замку. Відвідування Сатанівської Синагоги. Обід в кафе. Відвідування Водяного млина. Переїзд до села Сутківці. Прибуття в село Сутківці. Відвідування Покровської церкви-фортеці. Заселення в готель «Каріна», вечеря, вільний час.

Четвертий день: Сніданок, виселення з готелю, переїзд до села Новоселиця. Відвідування Гіжицького палацу. Переїзд до Малого Полісся. Відвідування Національний природний парк «Мале Полісся». Повернення до м. Києва.

2.2. Заходи та інструменти просування культурно-пізнавального туру на міжнародний ринок

Для того, щоб ефективно продати тур «Краса Хмельниччини» необхідно сформувати ефективну та дієву рекламну компанію для міжнародного ринку. Мета рекламної компанії полягає у тому, щоб підвищити клікабельність сайту туристичного суб'єкта, що продає даний тур; підвищити охоплення сторінки; лідогенерація; конверсії. Цільова аудиторія – жінки та чоловіки від 18 до 60 років; Для даного туру носієм реклами варто обрати: пошукову рекламу в Google Ads; Facebook.

Нижче – список найважливіших метрик у Google Ads для аналізу ефективності рекламної кампанії в порядку від найменших до найбільш значущих. Знаючи та відстежуючи їх зміни, ви розумітимете загальний стан РК та її результативність для бізнесу:

1. Кліки. Просто кількість кліків на ваше оголошення.
2. Покази/Impression. Дозволяє дізнатися, скільки разів користувачі бачили оголошення. Вважається щоразу, коли воно з'являється на сторінці результатів пошуку або в Google КМС.
3. Клікабельність. Співвідношення, яке показує, як часто користувачі клацають на ваше оголошення після його перегляду, це дуже важливий показник ефективності реклами. CTR - це кількість кліків, поділена на кількість показів.
4. Показник якості. Оцінка від 1 до 10, яку Google надає рекламній кампанії. Чим більш релевантні об'яви для відвідувачів, тим вищий показник якості і тим нижча ціна за клік (CPC). Також вища оцінка дає інші переваги, наприклад, вищі середні позиції і відсоток отриманих показів.
5. Середня вартість за клік / Average Cost Per Click. Середня сума, яку ви платите за клік за вашим оголошенням з урахуванням того, що різні ключі та розташування можуть мати різну максимальну вартість за клік. Розраховується як відношення загальної вартості кліків до їх числа.

6. Середня позиція/Average Position. Показник від 1 до 7, що дозволяє оцінювати рейтинг вашого оголошення порівняно з конкуруючими оголошеннями. Від рейтингу залежить порядок розміщення оголошень на сторінці.

7. Відсоток отриманих показів/Impression Share. Це кількість отриманих показів, поділена кількістю можливих показів у відсотках, тобто. кількість виграних аукціонів у відношенні до можливих показів. Чим вище показник, тим ефективніше працює ваше оголошення, і вичавити з нього більший обсяг показів складніше. Частка показів може змінитися з появою нових конкурентів чи агресивнішому призначенні ставок у сегменті.

8. Конверсія/Conversion. Конверсія - це будь-яка успішна дія, яку ви виділяєте: продаж продукту, завантаження файлу, замовлення зворотного дзвінка на сайті і таке інше. Вартість за конверсію/Cost Per Conversion.

9. Коефіцієнт конверсії/Conversion Rate. Це кількість конверсій, поділена на кількість кліків [32].

Далі проаналізуємо метрики Facebook:

1. Охоплення. Reach – це загальна кількість унікальних акаунтів, які були опубліковані в соціальній мережі. Він також може вимірювати кількість унікальних користувачів, які відображаються на сторінці / профілі, кампанії, типі поста (наприклад, відео чи зображення) або будь-якому іншому сегменті.

2. Враження. Враження виникає кожен раз, коли повідомлення з'являється в стрічці користувача. Залежно від мережі, глядачеві може знадобитися або бути зайвими фактично переглянути повідомлення для запису враження.

3. Акції / Ретвіти. Публікація в соціальних мережах відбувається кожного разу, коли користувач навмисно ділиться однією з ваших публікацій зі своєю аудиторією. Ретвіт – це те, що називається акцією в Твіттері.

4. Лайки / Реакції / Вибране.

5. Коментарі / Відповіді. У Facebook Будь-який користувач може бачити кількість коментарів до будь-якого посту Сторінки в своїй стрічці новин як на робочому столі, так і в додатку для смартфона. Він з'являється внизу будь-якого посту на сторінці.

6. Кліки по посиланнях.
7. Найпопулярніший контент.
8. Соціальний трафік.
9. Конверсії / Ліди / Покупки. Конверсії зазвичай відстежуються за допомогою аналітики вашого сайту, хоча за допомогою платних кампаній в деяких соціальних мережах можна відстежувати певні конверсії за допомогою аналітики соціальної мережі, якщо мережа дозволяє вам встановити піксель відстеження на вашому сайті.
10. Оптимальні дні / час для участі. Facebook На вкладці Insights своєї бізнес-сторінки перейдіть до повідомлень в лівому меню навігації. Діаграма і графік у верхній частині показують дні і час, коли більшість шанувальників вашої сторінки знаходяться в мережі.
11. Підписники.
12. Демографія Аудиторії [14].

На основі проаналізованих показників соціальних мереж, продемонструємо які саме носії маркетингових комунікацій плануються для цільової аудиторії.

Таблиця 2.1

Носії реклами для цільових аудиторій

№	Цільова аудиторія	Засоби маркетингових комунікацій	Носії /формати
1	Жінки та чоловіки 18-60 р.	Пошукова реклама	Google Ads
2	Жінки та чоловіки 18-60 р.	Реклама	Соціальні мережі, Facebook

Джерело: складено автором

Оскільки для просування нашого туру обрано соціальні мережі, то ж потрібно сформувавши контент-план продажу даного туру. Відобразимо цілі в соціальних мережах (табл. 2.2.).

Доцільно сформувавши контент-план публікацій, враховуючи цільову аудиторію, коли вони найбільше часу витрачають на соціальні мережі, саме тоді й потрібно налаштувати рекламу та постити публікації (табл. 2.3.).

Таблиця 2.2

Цілі в соціальних мережах

Соціальна мережа	Мета	Теми публікацій	Формати публікацій
YouTube	Кліки	«Україна вражає»	Відео
Контекстна реклама Google	Кліки	«Тури в Україну»	Відео
Facebook	Охоплення	«Автобусні тури з Кисва»	Відео
Facebook	Ліди	«Топ-10 красивих місць в Україні»	Фото

Джерело: складено автором

Таблиця 2.3

Контент-план публікацій

Тема / вид контенту	Соцмережа	Час виходу публікації						
		Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
Робимо репост сторіз туристів, що перебувають у нашому турі	Facebook	+						
Описуємо тур, показуємо фото, що присилають туристи на додаток до попереднього посту	Facebook		+					
Розказуємо про останні новини, про те, як літати в теперішніх умовах	Facebook			+				
Показуємо скріншоти переписок, де клієнти дякують за хорошу організацію туру; розказуємо подробиці про тур	Facebook				+			
Показуємо слайд-шоу із фото, що зробили туристи; розказуємо про короткі тури на декілька днів	YouTube					+		
Розказуємо про знижки на тури	YouTube						+	
Розказуємо переваги подорожей Україною влітку	YouTube							+

Джерело: складено автором

Медіа-план рекламної кампанії відображено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Медіа-план рекламної кампанії

Заходи	Дати виходу							Витрати
	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	
Замовлення показів в Google	+	+	+	+	+	+	+	3300
Замовлення кліків Google	+	+	+	+	+	+	+	3658
Конверсія Google	+	+	+	+	+	+	+	3698
Замовлення кліків у Facebook	+	+	+	+	+	+	+	5135

Джерело: складено автором

План-кошторис кампанії відображено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

План-кошторис рекламної кампанії

Канали	Ціна 1 шт послуги	К-ть за місяць	Всього
Google Ads	2,68	80000	21440
Facebook	3,74	1372	5135
Всього	6,42	1372	26575

Джерело: складено автором

Отож, можна простежити, що план-кошторис рекламної кампанії складає 26 575 грн., однак враховуючи той потік туристів, який зацікавиться даним туром, дасть можливість перекрити витрати та бути в плюсі.

2.3. Економічне обґрунтування туру

Для того, щоб визначити економічну ефективність, необхідно визначити та розрахувати економічні показники, які включають: сума загальної собівартості туристичного продукту; сума загальної вартості на групу туристів; сума прибутку.

Спочатку розглянемо вартість на послуги розміщення (табл. 2.6.).

Таблиця 2.6

Вартість на послуги розміщення

№	Назва хостелу/готелю	Вартість, грн
1	Сонячна долина	600 грн.
2	Готель «Монте крісто»	1800 грн.
3	Готель Каріна	1800 грн.
Всього		4500

Джерело: складено автором

У вартість туру, входить вартість проведення запланованих екскурсій (табл.2.7.), які не залежать від кількості туристів в групі.

Таблиця 2.7

Вартість екскурсійних послуг протягом туру «Краса Хмельниччини»

№	Туристичні центри	Вартість, грн
1	Старокостянтинівський замок	150
2	Хмельницький краєзнавчий музей	180
3	Екскурсія по місту Хмельницький	350
4	Меджибізька фортеця	100
5	Старий замок	200
6	Ратуша	100
7	Галерея мистецтв	100
8	Музей Старожитностей	100
9	Виставкова Зала	100
10	Сатанівський замок	200
Всього		1580

Джерело: складено автором

Старокостянтинівський замок – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 150 грн.;
 Хмельницький краєзнавчий музей – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 180 грн.;
 Екскурсія по м. Хмельницький – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 350 грн.;
 Меджибізька фортеця – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 100 грн.; Старий замок
 ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 200 грн.; Ратуша – ціна екскурсії за групу з 6 осіб
 – 100 грн.; Галерея мистецтв – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 100 грн.; Музей
 Старожитностей – ціна екскурсії за групу з 6 осіб – 100 грн.; Виставкова Зала – ціна
 екскурсії за групу з 6 осіб – 100 грн.; Сатанівський замок – ціна екскурсії за групу
 з 6 осіб – 200 грн.

Протягом пропонованого маршруту передбачені послуги харчування (табл. 2.8) на території розміщення.

Таблиця 2.8

Вартість харчування за усіх туристів

№	Туристичні центри	Вартість, грн
1	Старокостянтинів	420
2	м. Хмельницький	600
3	Стара Ушиця	780
4	Кам'янець-Подільський	900
Всього		2700

Джерело: складено автором

В Старокостянтиніві становив 70 грн. на особу; в м. Хмельницький 100 грн. на особу; в Старій Ушвиці 130 грн. на особу; в Кам'янці-Подільському 150 грн. на особу.

У табл. 2.9. розрахуємо змінні витрати на транспортне обслуговування протягом пропонованого туристичного маршруту.

Кілометраж нашого туру 1267 км. Вартість перевезення за 1 км – 7,7 грн. Отже, за паливо загальна сума 9756 грн.

Таблиця 2.9

Вартість перевезення транспортним засобом

№	Вид транспорту, витрати	Вартість, грн
1	Мікроавтобус, паливо	9756
Всього		9756

Джерело: складено автором

Окрім цього, доцільно врахувати такі види витрат:

- Страхівка 6 осіб (180 грн.).
- Послуги керівника групи (4000 грн.)
- Загальновиробничі витрати (2000 грн.).
- Витрати на рекламу (2700 грн.)

На основі вище зазначених показників необхідно розрахувати вартість змінних витрат усього.

Змінні витрати на туристичне обслуговування за пропонованим маршрутом становлять 18 716 грн. (В зм. = Вт розм. + Вт харч. + Вт трансп. + Вт екск. + С).

Щоб розрахувати суму постійних витрат підприємства на новий пропонований маршрут необхідно додати вартість послуг керівника групи, загальновиробничі витрати та витрати на рекламу. Постійні витрати становлять 8700 грн.

Прорахувавши суму змінних та суму постійних витрат у ми можемо визначити собівартість нового гастрономічного туру туристичного, а саме знайти суму загальних витрат: 27 416 грн.

Після визначення загальної собівартості необхідно розрахувати суму прибутку, котру отримає туристичне підприємство від реалізації нового пропонованого маршруту. Норма прибутку визначено як 15 % від загальної собівартості: $27416 * 15\% = 4112$ грн.

Показника суми загальної вартості на групу туристів: $27416 + 4112 = 31528$.

Щоб визначити вартість туру для однієї особи необхідно вартість загальних витрат розділити на кількість осіб у групі, а саме: $31528 / 6 = 5255$ грн.

Маржинальний дохід від продажу путівок для 6 туристів: $31528 - 27\,416 = 4112$ грн.

Для розрахунку річного маржинального доходу фірми від даного туру необхідно спрогнозувати загальну кількість турів, яке може організувати підприємство протягом року. Наприклад буде відправлено 24 туристичних груп по 6 осіб. Річний маржинальний дохід: $4\,112 * 24 = 98\,688$ тис. грн.

Для того аби розрахувати валовий прибуток даного туру необхідно від маржинального доходу відняти постійні витрати підприємства, що припадають на даний тур: $98\,688 - 8700 = 89988$ тис. грн.

На основі вище визначених показників лишилося оцінити економічну ефективність розробленого нового туристичного маршруту за допомогою показника рентабельності продукції. Показник рентабельності (формула 3.9.) туристичного продукту визначається як відношення валового прибутку до загальних витрат підприємства по даному туру: $89988 / 31528 = 2,9\%$.

Тобто ми бачимо що рівень рентабельності котрий дорівнює 2,9% для нового пропонованого туристичного є задовільним.

ВИСНОВКИ

Проаналізовано теоретичний базис культурно-пізнавального туризму. Культурно-пізнавальний туризм – це такий напрям у туризмі, який дозволяє вивчити і зрозуміти принципи виживання і спосіб життя багатьох народів у різних куточках нашої планети, відкрити доступ до історичних і культурних цінностей. Такий туризм одночасно навчає і розважає, дає змогу накопичити безцінний досвід зустрічей із різними культурами і виробити свою систему цінностей і пріоритетів.

Здійснено діагностику ринку культурно-пізнавального туризму. Проаналізувавши показники кількості суб'єктів туристичної діяльності у Хмельницькій області за 2018-2020 рр. спостерігалася тенденція щодо зниження кількості турагентів. Показники кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за видами туризму в Хмельницькій області за 2010–2020 рр. відображають дані про відсутність розвитку туристичної сфери. Зменшення кількості колективних засобів розміщення відповідно призвело до зниження кількості місць та, відповідно, кількості обслуговуваних туристів. Можна спостерігати різноманіття напрямків культурно-пізнавального туризму, які пропонують суб'єкти господарювання Хмельницької області, однак ціни дещо є непідйомними для більшості українців на даний момент. Тому доцільно впроваджувати нові тури Україною і залучати іноземних туристів до подорожей Україною.

Проаналізовано ресурсний потенціал Хмельницької області для розвитку культурно-пізнавального туризму, який включає DESTINATIONI Старокостянтинова; Хмельницького; Меджибіка; Подільських Товтр; Кам'янець-Подільського; Сатаніва; Сутківців; Новоселиці. Можна простежити, що ресурси для розвитку культурно-пізнавального туризму Хмельницької області є доволі різноманітними. Однак, варто зауважити, що деякі об'єкти є руїнами, і міська влада не здійснює їх реставрацію. Це є недопустимим, адже не можна втрачати історичні пам'ятки.

12) Розроблено маршрут та програму культурно-пізнавального туру територією Хмельницької області. Назва проєктованого туру: «Краса

Хмельниччини». Метою туру є презентація культурного, історичного, археологічного різноманіття об'єктів Хмельницької області, розвиток внутрішнього туризму. Маршрут туру: м. Київ – Старокостянтинів – Хмельницький - Кам'янець-Подільський – Київ. Тип маршруту: туристичний маршрут вихідного дня, тематична екскурсія культурно-пізнавальної спрямованості, тривалістю три дні. Основні та додаткові об'єкти показу: Старокостянтинівський замок; Хмельницький обласний літературний музей; Костел Святої Анни; Меджибіцька фортеця; Подільські Товтри; Кам'янець-Подільська фортеця; Дністровський каньйон; Сатанівський замок; Покровська церква-фортеця; Гіжицький палац. «Мале Полісся».

Визначено заходи та інструменти просування культурно-пізнавального туру на міжнародний ринок. Для того, щоб ефективно продати тур «Краса Хмельниччини» сформовано ефективну та дієву рекламну компанію для міжнародного ринку. Мета рекламної компанії полягає у тому, щоб підвищити клікабельність сайту туристичного суб'єкта, що продає даний тур; підвищити охоплення сторінки; лідогенерація; конверсії. Цільова аудиторія – жінки та чоловіки від 18 до 60 років; Для даного туру носієм реклами варто обрано пошукову рекламу в Google Ads; Facebook. План-кошторис рекламної кампанії складає 26 575 грн., однак враховуючи той потік туристів, який зацікавиться даним туром, дасть можливість перекрити витрати та бути в плюсі.

Здійснено економічне обґрунтування туру на основі економічних показників, які включають: суму загальної собівартості туристичного продукту; суму загальної вартості на групу туристів; сума прибутку. Рівень рентабельності запропонованого туру становить 2,9%, що для нового запропонованого туристичного є задовільним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альянс. URL: <https://www.alliance.ua/>
2. Аккорд-тур. URL: <https://www.accordtour.com/>
3. Богатирьова, Г.А., Головань М.Г., Горіна Г.О., Літвінова-Головань О.П., Коптева Т.С., Снігур К.В. Ф71 Спеціалізований туризм [Текст]: навч. посіб. / Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 173 с.
4. Божко Л. Д. Культурний туризм: від старого змісту до нового. Культура України. 2016. Випуск 52. С. 90-102.
5. Грановська В. Г. Культурно-пізнавальний туризм Херсонщини: стан та перспективи подальшого розвитку. Агросвіт. 2020. №10. С. 37-42.
6. Головне управління статистики у Хмельницькій області. URL: <https://www.km.ukrstat.gov.ua/>
7. Гнаткович О. Д. Сучасні тенденції розвитку культурного туризму. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/53-dvadtysyat-tretya-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/551-suchasni-tendentsiji-rozvitku-kulturnogo-turizmu>
8. Давиденко І. В. Культурний туризм як сучасний напрямок використання та збереження історико-культурної спадщини Одеського регіону. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 2(2). - С. 49-53.
9. Дичковський С. І. Культурний туризм як сфера реалізації дозвілєвих технологій та віртуального досвіду. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. №3. С. 89-95.
10. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
11. Дністровський каньйон. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/11534_dniester-canyon.htm
12. Замок князів Острозких (м. Старокостянтинів, Хмельницька обл.). URL: <https://drymba.com/uk/1036080-zamok-knyaziv-ostrozkykh-starokostyantyniv>

13. Качаровський Р. Є., Антипюк О. В., Єрко І. В., Мельник Н. В., Мельник А. В. Палац культури як осередок культурно-пізнавального туризму міста Луцьк. Сучасний стан та основні пріоритети розвитку економіки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23 грудня 2022 р). Одеса : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2022., С. 6-45.
14. Карпенко А. Ефективність в соціальних мережах – 12 ключових показників! URL: <https://ours.agency/12-klyuchovih-pokaznikov-efektivnosti-v-sotsialnih-merezhah/>
15. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг. К.: Альтерпрес, 2002. 232 с.
16. Містя Хмельницького. 2023. URL: <https://moemisto.ua/km/blog/tsikavi-mistsya-hmelnitskogo-876.html>
17. Меджибізька фортеця (с.м.т. Меджибіж, Хмельницька обл.). URL: <https://drymba.com/uk/1036440-medzhybizka-fortetsya-medzhybizh>
18. Національна туристична організація України. URL: <https://www.ntoukraine.org/>
19. Національний природний парк «Мале Полісся». URL: <https://wownature.in.ua/parky-i-zapovidnyky/natsionalnyy-pryrodnyy-park-male-polissia/>
20. Папп В., Котубей В., Грицько В. Економічний форум 2022. №4. С. 48-57.
21. Парфіненко А. Культурний туризм як чинник соціально-економічного розвитку територій. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Випуск 43. Ч. 1. С. 233–242.
22. Постанова КМУ від 03.11.2009п. №928. Про занесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/КР090928?an=4031>
23. Покоłodна М. М., Полчанінова І. Л.. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Географія туризму». Харків: ХНАМГ, 2010. 431 с.
24. Подільські Товтри: національний парк, де тобі точно варто побувати. URL: <https://tripmydream.ua/media/natxennya/podolskie-tovtru-natsionalnij-park-gde-tebe-tochno-stoit-pobuvat>

25. Покровська церква-фортеця (с. Сутківці, Хмельницька обл.). URL: <https://drymba.com/uk/1036113-pokrovska-tserkva-fortetsya-sutkivtsi>
26. Палац Гіжицького. URL: <https://discover.ua/locations/palac-gizickogo>
27. Савіцька О. П. Культурний туризм: реалії та перспективи розвитку у Львівській області. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.1. С. 376-382.
28. Сатанівський замок. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/68973_satanovskiy-zamok.htm
29. Сатанів. URL: <https://7chudes.in.ua/nominaciyi/cataniv-hmelnytska-obl/>
30. Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : [електронне видання] : матеріали доп. Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / голова редкол. С.В. Мельниченко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 418 с.
31. Уліганець С., Аріон О., Боль Д. Розвиток культурно-пізнавального туризму в Україні: м. Кам'янець-Подільський. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018. №3(72). С. 77-81.
32. Улітовський А. Головні SEO-метрики в Google AdWords. 2019. URL: <https://marketer.ua/ua/top-seo-metrics-in-google-adwords/>
33. Федорченко В. К. Туристський словник-довідник. Київ: Дніпро. 2000. 155 с.
34. Феєрія мандрів. URL: <https://feeriatour.com.ua/>
35. Хмельницька обласна військова адміністрація. URL: <https://www.adm-km.gov.ua/>
36. Хмельницький обласний літературний музей. URL: <https://kraimuz.km.ua/proponuyemo/>
37. Худавердієва В. А. Культура та туризм як складова частина історико-культурної спадщини в умовах глобалізації та євроінтеграції. Український мистецтвознавчий дискурс. 2022. Спецвипуск. С. 56-63.
38. Шевелюк, М. М. Поняття культурного туризму та його класифікації. Питання культурології. 2020. №36. С. 99-109.
39. Шестель О. Г., Литвин Т. П. Перспективи розвитку культурно-пізнавального туризму на Черкащині. Інновації та техеології. 2022. №2. С. 75-81.
40. Richards G. Cultural Tourism in Europe. 1995. 180 p.

ДОДАТОК А

Таблиця А.1

Підходи щодо розуміння поняття «культурно-пізнавальний туризм»

Автор 1	Сутність 2
Божко Л.	Культурний туризм розглядається як «невеликий сегмент ринку, ретельно організований, пізнавального або освітнього і часто елітарного спрямування, присвячений поданню і роз'ясненню культурної ідеї» [2].
Грановська В.	Під цією категорією прийнято розуміти «групова сукупність популярних історичних, пам'ятних, географічних місць, що становлять культурне надбання регіону, країни, що є доступною до широкого кола людей при цьому веде до реалізації освітньої функції туризму» [3, с. 39].
Качаровський Р. Є., Антипюк О. В., Єрко І. В., Мельник Н. В., Мельник А. В.	«Культурно-пізнавальний туризм як засіб ознайомлення подорожуючих із історико-культурними туристичними об'єктами(історичні території, архітектурні споруди і комплекси, зони археологічних розкопок, музеї, народні промисли, обряди, виступи фольклорних колективів) та сучасною культурою регіонів (виставки, фестивалі, особливості життя населення: кухня, костюми), що сприятиме процесам більш тіснішої інтеграції населення різних етнічних груп та регіонів» [4, с. 42].
Грег Річардс	«Культурний туризм як переміщення людей до віддалених від їхнього місця проживання культурних пам'яток, що має на меті набуття нової інформації й досвіду для задоволення культурних потреб» [5].
Любіцева О.	«Культурно-пізнавальний туризм – це ознайомлення туристів з природою, культурно-історичним надбанням і сучасним життям країни» [6].
Федорченко В.	«Культурно-пізнавальний туризм – це туристські поїздки, основною метою яких є задоволення допитливості та інших пізнавальних інтересів» [7].
Мельниченко С.	«Культурно-пізнавальний туризм – це тимчасове переміщення індивідів за межі їх постійного місця проживання, зумовлене наявністю інтересу до відвідування культурних пам'яток, враховуючи культурні події, історичні місця та музеї, художні галереї, музичні та драматичні театри, концертні майданчики та інші об'єкти туристичного інтересу, які відображають історичну спадщину, сучасну художню творчість і виконавські мистецтва, традиційні цінності, види діяльності та повсякденний стиль життя населення, з метою отримання нової інформації і досвіду для задоволення культурних потреб» [8].

Джерело: сформовано автором на основі [2-8].

ДОДАТОК Б

Пропозиція культурно-пізнавального туризму українських туроператорів

Туроператор	Маршрут	Короткий опис	Ціновий діапазон, грн
Альянс	Київ - Біла Церква - Умань - Благовіщенське - Криве Озеро - Любашівка - Одеса - Варна - Бургас - Стамбул	Пам'ятні місця Османської імперії	Від 20 440 за 9 ночей
Альянс	Прага - Верона - Падуя - Венеція - Дрезден - Відень	В турі можна відвідати неймовірні місця Верони, Падуї	Від 42 128 за 8 днів
Феєрія мандрів	Варшава / Ваше місто - Каїр - Мемфіс - Александрія - піраміди Дахшур - піраміди Саккара - Луксор - Дендера - круїз по Нілу (Луксорський храм – Хатшепсут - Долина царів - Карнак - Едфу - Ком-Омбо - о-в Філе - Асуанська гребля - Абу-Сімбел - Асуан) – Каїр - Варшава / Ваше місто	В турі можна побачити піраміди в Гізі, в Саккарі та Дахшурі, священні тексти на стінах мастаб, Луксор та ін.	Від 73868 за 13 днів
Феєрія мандрів	Перемишль - Ланьбут – Оломоуц - Брно (Моравський Крас) - Прага (Карлові Вари - Крушовіце - Глибока над Влтавою - Чеський Крумлов - Саксонська Швейцарія - Дрезден) - Кутна Гора - Оломоуц - Перемишль	Карлові Вари, відвідування старовинних чеських замків та багато іншого	Від 19000 грн за 8 днів
Феєрія мандрів	Мукачево - Токай - Будапешт - Любляна - оз.Блед - Верона - Бергамо - Мілан (оз.Маджоре, Стреза - оз.Лугано (Лугано - оз.Черезіо - долина Верзаска - Локарно - Аскона) - оз.Гарда, Сірміоне - оз.Комо) - Падуя - Хевіз (Кестехей, оз Балатон) - Мукачево	Неперевершена краса дивовижних альпійських озер, чарівна архітектура вишуканих палаців, замків і середньовічних містечок, оповитих легендами та історією	Від 32000 за 11 днів
Аккорд-тур	Львів – Варшава - Гданськ – Стокгольм – Осло (Ослофьорд) – Флом (Согнефьорд и Неройфьорд) – Гетеборг – Копенгаген – дворец Фредериксборг/замок Кронборг – Мальме – Львів	Зможемо побувати і отримати насолоду від краси: Согнефьорда, Неройфьорду і Ослофьорда; водоспадів Кьосфоссен і Твіннефосс; Фломській залізниці, а ще познайомитися з історією, архітектурою і мистецтвом: замок Мальброк, Таємний Фрегат Vasa, ратуша в Стокгольмі і Осло, Парк скульптур Густава Вігеланна в Осло, музей кораблів вікінгів, музей «Кон-Тікі», Замок Шьюлеом, а також неперевершені замки Данії - Кристіансборг, Розенборг, Кронборг, Фредериксборг	Від 18960 за 9 днів

Джерело: складено автором за даними [13; 14; 15].

ДОДАТОК В

**Перелік об'єктів культурної спадщини Хмельницької області, що
занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України**

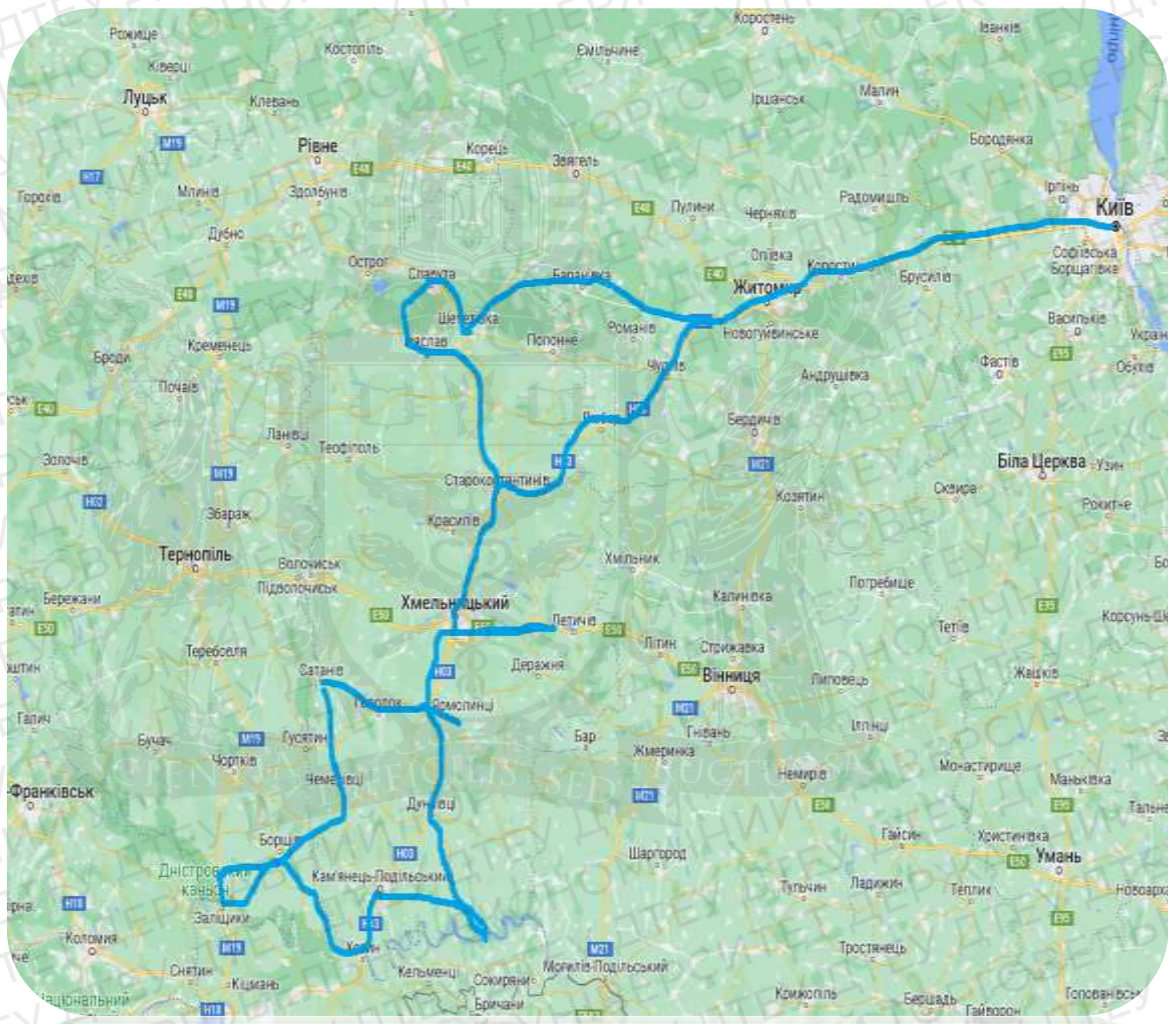
Найменування пам'ятки	Датування	Місцезнаходження	Вид пам'ятки	Охоронний номер
Білогірський район				
Поселення	II - V століття	с. Лепесівка	- " -	220001-Н
Городище літописного міста Тихомеля	IX - XIII століття	с. Тихомель	- " -	220002-Н
Городоцький район				
Земляне укріплення "Траянів вал"	перша половина I тисячоліття до нашої ери	між м. Городок та с. Лісоводи	- " -	220003-Н
Ізяславський район				
Городище	IX - XIII століття	с. Михнів	- " -	220004-Н
Кам'янець-Подільський район				
Скельний печерний монастир	- " -	с. Гораївка, урочище Монастирське	- " -	220005-Н
Городище	- " -	с. Княгинин	- " -	220006-Н
Городище	- " -	с. Княжпіль	- " -	220007-Н
Летичівський район				
Могила керівника селянського руху на Поділлі Устима Кармалюка	1835 рік	смт Летичів	пам'ятка історії	220008-Н
Пам'ятник керівнику селянського руху на Поділлі Устиму Кармалюку	1974 рік	- " -	пам'ятка монументального мистецтва	220009-Н
Городище літописного міста Кудина	IX - XIII століття	с. Кудинка	пам'ятка археології	220010-Н
Єврейський некрополь, де поховано засновника хасидизму Ісроеля Баал-Шем-Това (1698 - 1760)	XVI - XIX століття	смт Меджибіж	пам'ятка історії	220011-Н

Новоушицький район				
Городище	IX - XIII століття	с. Пилипи-Хребтіївські	пам'ятка археології	220012-Н
Городище	- " -	с. Хребтіїв	- " -	220013-Н
Старокостянтинівський район				
Городище літописного міста Губина	- " -	с. Губин	- " -	220014-Н
Старосинявський район				
Місце розгрому польської шляхти військами Богдана Хмельницького	1648 рік	с. Пилява	пам'ятка історії	220015-Н
Могила уманського полковника і соратника Богдана Хмельницького Івана Ганжі	1651 рік	с. Пилява	пам'ятка історії	220016-Н
Хмельницький район				
Геодезичний пункт Дуги Струве - "Фельштин"	1816 - 1855 роки	с. Гвардійське, на південний захід від села	пам'ятка науки і техніки	220017-Н
Геодезичний пункт Дуги Струве - "Катеринівка"	1835 - 1840 роки	с. Катеринівка, на північ від села	- " -	220018-Н
Ярмолинецький район				
Геодезичний пункт Дуги Струве - "Баранівка"	- " -	с. Баранівка, на північний захід від села	- " -	220019-Н

Джерело: [2].

ДОДАТОК Г

Графічна схема туру «Краса Хмельниччини»

ДОДАТОК Д

Технологічна картка маршруту туру

Ділянка маршруту	Місце зупинок	Об'єкти показу	Час збору групи і перебування на об'єкті	Організаційні вказівки	Методичні вказівки
Перший день					
1. Київ - Старокостянтинів	-	-	03:30-04:00	Зустріч відбувається біля ст. метро Житомирська	Екскурсовод садить в автобус і вирушають
2. Прибуття в Старокостянтинів	Місто Старокостянтинів	Старокостянтинівський замок, Домова Троїцька церква; Оборонна башта-донжон, Палац князів Острозьких, В'їзна брама, Оборонні мури, Дзвіниця Троїцької церкви	09:00-11:00	Супровід туристів, пояснення правил безпеки під час екскурсії	Вступну промову слід почати з представлення теми і маршруту. Вступ має бути лаконічним. Воно повинно частково розкривати зміст матеріалу екскурсії. Екскурсовод викладає характерні риси, прикмети, особливості зовнішнього вигляду об'єкта в певній послідовності.
3. Переїзд з м. Старокостянтинів до м. Хмельницький	м. Хмельницький	Хмельницький обласний краєзнавчий музей, Костел Святої Анни, саме місто	12:00-15:00	Спочатку відвідуємо музей, потім костел, під час прогулянки по місту супроводжуємо	Детальний опис всіх відвідуваних об'єктів

4. Поїздка з м. Хмельницький в смт Меджибіж	Смт Меджибіж	Меджибізький замок, Замковий костел (церква) св. Миколая (Замкова церква); Мури та башти; Лицарська башта; Офіцерська башта (Донжон); Палац Сенявських; Північна башта; Пристінні корпуси (Адміністративний корпус); Криниця; Стайні (Каретний корпус)	16:00-18:00	Спочатку відвідуємо замок, а потім інші об'єкти, слідкуємо, щоб всі туристи були разом, ніхто не відставав	Слідкуємо за графіком, щоб вчасно переїхати до іншого міста
5. Переїзд до смт Стара Ушвиця	-	-	18:30-21:00	Розказуємо туристам про програму туру наступного дня	Відпочинок туристів
Другий день					
6. Переїз з смт Стара Ушвиця до Національного природного парку «Подільські Товтри»	Національного природного парку «Подільські Товтри»	Краєвиди національного парку, Скельний монастир	09:00-10:30	Спочатку милуємося краєвидами та природними об'єктами національного парку, потім відвідуємо монастир	Слідкуємо за тим, щоб ніхто не відставав, дотримуємось визначеного часового проміжку перебування на об'єктах
7. Переїзд з Національного природного парку «Подільські Товтри» в м. Кам'янець-Подільський	м. Кам'янець-Подільський	Старий замок, Ратуша, Галерея мистецтв, Музей старожитностей, Виставкова зала, Смотрицький каньйон	11:30-20:00	Спочатку відвідуємо Старий замок, потім інші об'єкти, Смотрицький канал в останню чергу, перед	Слідкуємо за тим, щоб ніхто не відставав, дотримуємось визначеного часового проміжку перебування на об'єктах

				поселенням в готель	
Третій день					
8. Переїзд з м. Кам'янець-Подільський до Дністровського каньйону	Дністровський каньйон	Скелі девонського геологічного періоду (вік — 350—400 млн років), численні водоспади, широколисті, мішані та соснові ліси, цілющі джерела.	07:00-11:00	Детально описуємо всі природні об'єкти	Слідкуємо за графіком, щоб вчасно переїхати до іншого міста
9. Переїзд з Дністровського каньйону до смт Сатанів	Смт Сатанів	Сатанівський замок, Сатанівська синагога, Водяний млин	11:15-16:00	Історична розповідь про всі об'єкти	Слідкуємо за тим, щоб ніхто не відставав, дотримуємось визначеного часового проміжку перебування на об'єктах
10. Переїзд з смт Сатанів до села Сутківці	Село Сутківці	Покровська церква-фортеця	17:00-18:30	Детальна розповідь про фортецю	Слідкуємо за графіком, щоб вчасно переїхати до іншого міста, вільний час, відпочинок в готелі
Четвертий день					
11. Переїзд з села Сутківці до села Новоселиця	Село Новоселиця	Гіжицький палац	08:00-11:00	Історія сім'ї Гіжицьких, легенда	Слідкуємо за графіком, щоб вчасно переїхати до іншого міста, вільний час, відпочинок в готелі
12. Переїзд до Національного природного парку «Мале Полісся»	Національний природний парк «Мале Полісся»	Природні об'єкти парку	12:00-15:00	Переїзд, відвідування природного парку	Слідкуємо за графіком, щоб вчасно виїхати
13. Збір біля автобуса. Виїзд до Києва. Прибуття в Київ.	-	-	16:00	Екскурсивний збір групи та автобус вирушає.	Екскурсивний прощається групою 3

ДОДАТОК Е

Програма туру

<p>День 1</p> <p>Київ – Старокостянтинів – Хмельницький – Меджибіж – Стара Ушиця</p>
<p>04:00 – відправлення з м. Київ (станція метро Житомирська).</p> <p>08:00 – прибуття до м. Старокостянтинів.</p> <p>08:30 – сніданок в кафе.</p> <p>09:00 – відвідування Старокостянтинівського замку, 2-годинна екскурсія територією.</p> <p>11:00 - прогулянка по місту, збір біля автобуса, виїзд до м. Хмельницький.</p> <p>12:00 – прибуття до м. Хмельницький.</p> <p>12:15 – відвідування Хмельницького краєзнавчого музею.</p> <p>13:00 – відвідування Костелу Святої Анни.</p> <p>13:30 – обід в кафе.</p> <p>14:00 – екскурсія по м. Хмельницький.</p> <p>15:00 – збір біля автобуса, переїзд до смт Меджибіж.</p> <p>16:00- прибуття до смт Меджибіж, відвідування Меджибізького замку.</p> <p>18:00 – збір біля автобуса, виїзд до смт Стара Ушвиця.</p> <p>21:00 – прибуття до смт Стара Ушвиця. Заселення в готель «Сонячна долина», вечеря та відпочинок.</p>
<p>День 2</p> <p>Стара Ушиця – Подільські Товтри – Кам’янець-Подільський</p>
<p>08:00 – сніданок в готелі, виселення.</p> <p>08:40 – виїзд до Національного природного парку «Подільські Товтри».</p> <p>09:00 – відвідування Національного природного парку «Подільські Товтри».</p> <p>09:45- відвідування Скельного монастиря.</p> <p>10:30 – переїзд до м. Кам’янець-Подільський.</p> <p>11:30 – відвідування Старого замку.</p> <p>13:00 – відвідування Ратуші.</p> <p>14:00 – обід в кафе.</p> <p>14:40 – відвідування Галереї мистецтв.</p> <p>16:00 – відвідування Музей старожитностей.</p> <p>17:00 – відвідування виставкової зали</p> <p>18:30 - Смотрицький каньйон, прогулянка містом.</p> <p>20:00 – заселення в готель «Монте крісто», вечеря та відпочинок.</p>
<p>День 3</p> <p>Кам’янець-Подільський – Дніпровський каньйон – Сатанів – Сутківці</p>
<p>07:00 – сніданок в готелі, виселення, переїзд до Дніпровського каньйону.</p> <p>08:30 – відвідування Дніпровського каньйону.</p> <p>11:15 – переїзд до смт Сатанів.</p> <p>13:00 – прибуття та смт Сатанів, відвідування Сатанівського замку.</p>

14:00 – відвідування Сатанівської Синагоги.
14:45 – обід в кафе.
15:00 – відвідування Водяного млина.
16:00 – переїзд до села Сутківці.
17:00 – прибуття в село Сутківці.
17:15 – відвідування Покровської церкви-фортеці.
19:30 – заселення в готель «Каріна», вечеря, вільний час.

День 4
Сутківці – Новоселиця – Мале полісся
– Київ

08:00 – сніданок, виселення з готелю, переїзд до села Новоселиця.
10:00 – відвідування Гіжицького палацу.
12:00 – переїзд до Малого Полісся.
13:30 – відвідування Національний природний парк «Мале Полісся».
16:00 – повернення до м. Києва.

